

A photograph of a nativity scene in a church. At the top, a large, ornate golden archway holds a statue of an angel with wings, holding a scroll. Below the archway is a manger scene with figures of Mary, Joseph, baby Jesus in a manger, and several other figures. The scene is surrounded by a large, dark Christmas tree decorated with many small, warm white lights. Stained glass windows are visible on the sides. The overall lighting is warm and festive.

**NARODENIE
JEŽIŠA KRISTA**

ĽUBOMÍR STANČEK

O S O B Y:

Evanjelista.

Zachariáš, veľkňaz.

Alžbeta, jeho manželka.

Anjel.

1. kňaz.

2. kňaz.

Panna Mária.

Svätý Jozef.

1. kráľ, Gašpar.

2. kráľ, Melichar.

3. kráľ, Baltazár.

Vojaci a sprievod kráľov.

Herodes, kráľ Izraela.

Kňazi, znalci zákona, vojaci a služby kráľa.

Simeon, prorok.

Anna, prorokyňa.

Pastieri, ich ženy a deti.

Lud, muži, ženy a deti.

Lubomír Stanček - Narodenie Ježiša Krista

(Javisko predstavuje priestranstvo pred chrámom. Vchod do chrámu-svätyni vedie stredom zadnej opony.)

Evanjelista (osvetlený reflektorom, pohybuje sa v priestore pred ľudmi. Číta, skôr z pamäti, pomaly, oznamujúco.)

Už mnohí sa pokúsili zaradom vyrozprávať udalosti, ktoré sa u nás stali, ako nám ich odovzdali tí, čo ich od začiatku sami videli a boli služobníkmi slova, preto som sa i ja rozhodol, že ti to vznešený Teofil, po dôkladnom preskúmaní všetko od počiatku verne rad-radom opíšem, aby si poznal spoľahlivosť učenia do ktorého ťa zasvätili. (Lk 1,1-14)
(Krátka pauza.)

Od prvého pádu ľudí v raji, uplynulo mnoho, veľmi mnoho rokov. Následky hriechu a trest boli ťažké. Vyvolený národ si v srdciach uchoval slová Božej lásky, ktoré povedal pri vynesení rozsudku za prestúpenie príkazu: "Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom, ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš päťu." Tieto slová Boh adresoval pokúšiteľovi. V týchto slovách ľudstvo cíti víťazstvo, nad diablom a to skrze potomka, skrze Mesiáša. Preto sa tento príslub volá prvou blahozvestou, protoevanjelium. Národ nezabudol na tento príslub, ani pod bičmi faraónových dozorcov v Egypte. Tento príslub napôňal srdcia národa nádejou i v najťažších chvíľach, na cestách i vo vyhnanstve. Očakávaný Mesiáš bol pre židovský národ balzam na ubolené, zotročené a prenasledované srdcia. V dejinách vyvoleného národa boli slová prorokov, hovoriacich o budúcom Mesiášovi ako svetlo, ktoré vychádza na východe a oznamuje nový deň, radostnejší, deň víťazstva. Každý oznam, každá správa o Jeho príchode bola nádej.

(Krátka pauza.)

Čakali sme na Slovo, Slovo, ktoré bolo na počiatku u Boha a to Slovo bolo Boh. Vieme a veríme, že všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. V ňom bol život a život bol svetlom ľudí. A svetlo vo tmách svieti, a tmy ho neprijali. (Jn 1,1-4 - voľne)

Dlho sme čakali na Mesiáša, Syna Dávidovho, ktorého voláme Slovo alebo Pomazaný. Národ však nielenže čakal, národ sa i

pripravoval. Každé narodené dieťa bolo nádejou pre rodinu, národ, že z ich rodu príde to Svetlo. Abrahám, Izák, Jakub, Júda, Fares, Ezron, Aram, Aminadab, Naáson, Salmon, Bóz, Obed, Jese i Dávid čakali. Ale i po nich Šalamún, Roboam, Abiám, Asa, Jozafat, Joram, Oziáš, Joatam, Achaz, Ezechiaš, Manases, Amon, Josiáš, ba i všetci za babylonského zajatia i po ňom, *(Svetlo. Z jednej i z druhej strany prichádza ľud pred chrám, rozprávajú sa medzi sebou.)* ako Jechoniáš, Salatiel, Zorobábel, Abiuda, Eliakim, Azor, Sadok, Achim, Eliud, Eleazar, Matan, i Jakub, ktorý mal syna Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus. A o týchto udalostiach, okolo narodenia Mesiáša, chceme teraz uvažovať.

Predchodca Pána Ježiša, Ján Krstiteľ, po otcovi a matke, pochádzal z potomkov Arona a kňazského rodu, ktorý sa u Židov tešil najväčšej úcte. Keď žena nemala dieťa, bol to pre ňu samu i celý rod chápané ako trest od Boha. Tento ťažký údel stihol i Alžbetu a Zachariáša. Obaja však boli spravodliví pred Bohom a bezúhonne zachovávali všetky Pánove prikázania a ustanovenia. Alžbeta i Zachariáš boli už v pokročilom veku. *(Zachariáš spolu s kňazmi prichádza uličkou medzi obecenstvom. Kňazi nesú kadidlo, chleby.)*

1. kňaz. Zachariáš, dnes los ukázal na teba, že máš vstúpiť do svätyne a priniesť kadidlovú obeť na zlatom oltári.

2. kňaz. V tomto týždni na starosti má naša kňazská trieda tento obrad vo svätyňi. Pripomeň si, že je to pre teba, Zachariáš, veľká česť. *(Ukáže rukou na ľud pred chrámom.)* Pozri, národ pozerá na teba, lebo nielen za seba, ale za celý národ vykonáš tento obrad.

Zachariáš (vážne). Áno, som si vedomý, že je to Božia vôľa, že los padol dnes na mňa z našej kňazskej triedy. Ani sa nepamätám, kedy som naposledy od Boha dostal túto česť. Mám však veľmi zvláštny pocit bratia, neviem si to vysvetliť. Som už starý, najprv som si myslel, že budem chorý, ale to na chorobu nevyzerá. A potom som si myslel, že niečo bude s mojou manželkou Alžbetou, už som ju niekoľko dní nevidel, pretože zákon nám zakazuje, keď konáme kňazskú službu stretávať sa so ženami, aby sme boli obradne čistí. Ale tento pocit som ešte nemal, hoci som z domu často preč.

Lubomír Stanček - Narodenie Ježiša Krista

1. kňaz. To bude asi to veľké vzrušenie pred vstupom do svätyne.

2. kňaz. Alebo, počuj Zachariáš, viem, že veľmi miluješ Boha, nechystá ti Boh splniť tvoju veľkú prosbu, o ktorú už roky prosíš?

1. kňaz (*ukáže rukou na ľud*). Pozri, národ v týchto vystretých rukách prosí o budúceho Mesiáša. Kiež by ten čas bol tu. Nenávidení Rimania sa rozťahujú v našom národe. Národ si viac ako kedykoľvek predtým uvedomuje, že jedine Mesiáš ho môže vyslobodiť z tohto smutného stavu.

Zachariáš (*smutne*). Z môjho lona však Mesiáš nepríde. Som starý. Aj Alžbeta je už v pokročilom veku. Nemôže mať už dieťa. V mladších rokoch som dúfal, že Boh vypočuje naše modlitby. Ale i tak, aj ja túžim, prosím, aby Mesiáš prišiel a vykúpil svet. I pri dnešnej kadidlovej obete, ktorú voláme najčistejšou, keď na žeravom ohni budú horieť vonné bylinky a dym bude vystupovať do výšky, budem myslieť na celý národ, na modlitby plné túžby po pravej slobode.

1. kňaz (*ukáže rukou na vchod do chrámu*). Už sme tu, Zachariáš. My ťa tu počkáme. Prines obetu. Viem, že obeta dlho netrvá, že tvoje srdce je pripravené.

2. kňaz. Boh nech je s tebou Zachariáš! (*Zachariáš vchádza do svätyne-chrámu.*)

(*Tma. Počas reči evanjelistu sa mení scéna. Javisko predstavuje svätyňu - v strede oltár, sedemramenný svietnik, starozákonný spev.*)

Evanjelista (*osvetlený*). Dávid pri zriaďovaní starozákonnej bohoslužby zadelil kňazov do 23 tried. Každá trieda konala službu v chráme týždeň. Lósom bolo rozhodnuté, kto akú službu bude konať vo svojej triede. Jeden z kňazov denne vchádzal ráno i večer do svätyne a tam pálil obetné kadidlo na takzvanom zlatom oltári. Túto službu práve koná Zachariáš.

(*Svetlo. Zachariáš vchádza z pravej strany do svätyne. Incenzuje oltár, zľava prichádza anjel - silné svetlo. Zachariáš sa strhne, zakryje si rukou tvár.*)

Anjel (*ruky má v podobe oranta*). Neboj sa, Zachariáš, lebo je vyslyšaná tvoja modlitba. Tvoja manželka Alžbeta ti porodí syna, ktorému dáš meno Ján. (*Zachariáš je prekvapený, pomaly*

si dáva ruku dole z tváre a pozorne počúva.) Budeš sa radovať a plesať a jeho narodenie mnohých poteší. Lebo on bude veľký pred Pánom. Víno a opojný nápoj piť nebude a už v matkinom lone ho naplní Duch Svätý. Mnohých synov Izraela obráti k Pánovi, ich Bohu. Sám pôjde pred ním s Eliášovým duchom a mocou, aby obrátil srdcia otcov k synom a neveriacich k múdrosti spravodlivých a pripravil Pánovi dokonalý ľud. (Lk 1, 13-18)

Evanjelista. Kňaz namiesto, aby hneď uveril, myslí len na prekážky, ktoré do cesty týmto slovám postavila príroda - neplodnosť, vysoký vek. A predsa hlavou mu preletela myšlienka, veď koľko podobných narodení národ pozná; veď i matky Izáka, Samsona, i Samuela boli v pokročilom veku a porodili synov. A predsa sa Zachariáš pýta anjela.

Zachariáš (zvedavo). Podľa čoho to poznám? Veď ja som stariec a moja manželka je v pokročilom veku.

Anjel. Ja som Gabriel. Stojím pred Bohom a som poslaný hovoriť s tebou a oznámiť ti túto radostnú správu. Ale onemieš a nebudeš môcť hovoriť až do dňa, keď sa to stane, lebo si neveril mojim slovám, ktoré sa splnia v svojom čase. (Zachariáš chce čosi povedať - ústa otvára, ale nepovie slovo. Vystiera ruku za odchádzajúcim anjelom. Dlhšie stojí ako mŕtvy, potom sa poobzerá po okolí, pokúša sa hovoriť, no márne. Odchádza. Tma.)

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna, podobne ako 1. obraz.)

Evanjelista (osvetlený). Ľud čakal na Zachariáša a divil sa, že tak dlho sa zdržuje v chráme. Zachariáš tým, že žiadal znamenie sa nedopustil ničoho zlého, veď to žiadal i Gedeón v podobe mokrého šatu. Chybu spravil v tom, že hneď neveril nebeskému poslovi. Bol to nedostatok úcty k archanjelovi i k tomu, ktorý ho poslal. Dostal znamenie, ktoré sa mu stalo trestom, že vyslovil nedôveru a preto onemel.

(Svetlo. Čakajúci ľud pred chrámom je netrpezlivý, debatujú.) Úkon mal trvať krátko. Z dlhšieho pobytu vo svätyni zástup sa začal diviť, že sa tak dlho zdržuje v chráme.

(Zachariáš vystúpi z chrámu, ľud stíchne.)

1. kňaz (prekvapene). Pozrite bratia, so Zachariášom sa čosi deje.

2. kňaz (zvedavo). Povedz, Zachariáš, čo sa ti stalo? Prejavil ti snáď Boh svoju lásku vo svätyni?

(Medzi ľuďom nastane šum, obzerajú sa jeden po druhom, rozprávajú medzi sebou. Zachariáš otvára ústa, nehovorí, ukazuje na chrám. Ľud je zdesení.)

1. muž. Zachariáš mal zjavenie.

2. muž. Videl zaiste anjela.

1. žena. Pozrite nemôže hovoriť.

Všetci. Vďaka Bohu, Boh miluje Zachariáša. Bože, pošli nám Mesiáša.

(Tma. Počas reči evanjelistu sa mení scéna. V popredí sedí Panna Mária a vyšíva.)

Evanjelist (osvetlený). Áno, Zachariáš, nemohol prehovoriť. Zástup pochopil, že mal v chráme videnie. Dával im znaky a zostal nemý. Áno, ani predpoveď narodenia Izáka, ani Samsona, ale do určitej miery, ani Mesiáša nebolo tak slávne ako predpoveď narodenia predchodcu Ježiša, keď sa uskutočnilo v chráme, počas prinášania obety, v duchovnom stredisku a za prítomnosti zástupov ľudí.

(Svetlo-šero. Urobí krátku pauzu a pozrie sa po obecenstve.)

Keď Alžbeta bola už v šiestom mesiaci, poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volá Nazaret, k Panne zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. A meno Panny bolo Mária. Anjel prišiel k nej a povedal:

Anjel (prichádza zľava pomaly, zbožne, Mária si ho nevšíma. Anjel pristúpi bližšie k Márii, ruky má v znamení oranta a osloví ju. Mária je prekvapená, vstáva.) Zdravas, milosti plná, Pán s tebou.

Evanjelist. Mária pri uvidení nebeského posla a hlavne pri tom, keď počula z jeho úst slová, neubránila sa hlbokému pohnutiu. Anjel jej povedal:

Anjel. Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký a bude sa volať synom Najvyššieho. Pán Boh mu dá trón jeho otca Dávida, naveky bude kráľovať nad Jakubovým rodom a jeho kráľovstvu nebude konca. (Mária pozorne počúva so sklonenou hlavou.)

Evanjelist. Mária nedáva odpoveď. Mlčí. Premýšľa. Nedáva najavo ani zvedavosť, ani nedôveru a predsa premýšľa, čo to posol hovorí. Nemusí mať strach a obavu, naopak, môže sa

tešit', že u Boha našla toľkú priazeň. Anjel jej oznamuje čo ona dobre pozná z písniem prorokov, veď celý národ dychtivo očakáva, túži po Mesiášovi. A anjel jej oznamuje, že ten o ktorom je reč mal by už prísť. Mária chápe, že ju Boh volá k veľkým veciam. Vie, že Boží odkaz je pre ňu rozkazom. A preto žiada vysvetliť dve veci, ktoré si zdanlivo odporujú.

Mária. Ako sa to stane, veď ja muža nepoznám?

Anjel. Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni. A preto aj dieťa bude sa volať svätým, bude to Boží Syn. Aj Alžbeta, tvoja príbuzna, počala syna v starobe. Už je v šiestom mesiaci. A hovorili o nej, že je neplodná! Lebo Bohu nič nie je nemožné.

Evanjelista. Ak sa má stať matkou Mesiáša musela by zrušiť slub, ktorý dala Bohu? Anjel jej však dáva vysvetlenie. Mária po tomto vysvetlení je ochotná dať svoj súhlas. Anjel jej však dáva ešte znamenie, o ktoré ani nežiadala, jej príbuznú Alžbetu.

Mária (zamyslene, po chvíli). Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova. *(Anjel padá na kolená, adoruje, po chvíli vstáva, odchádza, Mária pozerá za ním, uvažuje.)*

Evanjelista (začne rozprávať, keď anjel padne na kolená). V tom okamžiku sa uskutočnilo vtelenie. Tá, ktorá bude uctievaná ako panna, matka, kráľovná, sama sa nazýva služobnicou. Anjel vzdáva prvý zo stvorených vecí poctu jeho matke Božej, kráľovnej anjelov. *(Odchádza anjel.)* Mária vo svojom duchu aspoň na okamžik vidí budúcu slávu jeho kráľovstva, ktoré na konci sveta na zemi, ako Dávidov potomok založí.

(Tma. Mení sa scéna - v popredí (vľavo) leží spiaci Jozef. Len evanjelista osvetlený. Na javisku je šero.)

Mária bola zasnúbená s Jozefom, čo bolo u Židov už právnym manželstvom. Len ešte "spolu nebývali" a až asi po roku manžel - snúbenec, prijal manželku do svojho domu. Mária však dala súhlas bez súhlasu snúbenca. Nechápala prorocstvo Izaiáša: "Hľa, panna počne a porodí ...", myslela na Jozefa, dieťa bude musieť mať otca. Kto raz uzná Ježiša za Syna Božieho, uzná i menšie tajomstvo, že panna môže byť i matkou. Boh nechcel Máriu vystaviť potupe, posielal Boh anjela i k

Jozefovi, (*Prichádza anjel pomaly k Jozefovi.*) ktorému Mária oznámila udalosť. Manžel u Židov mohol manželku prepustiť, ale musel jej dať priepustný list, v ktorom bola uvedená aj príčina prepustenia. Jozef nepomýšľal na takéto úradné prepustenie. Bol presvedčený o Máriinej nevine, len nechápal toto tajomstvo. Ako o tomto uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel.

Anjel (ruky v znamení oranta nad spiacim Jozefom). Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého. Porodí syna a dáš mu meno Ježiš, lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov. (*Po chvíli odchádza.*)

Evanjelista. To všetko sa stalo, aby sa splnilo, čo Pán povedal ústami proroka: "Hľa, panna, počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel", čo v preklade znamená: Boh s nami. (*Jozef sa prebúdz, pretiera si rukami oči, pozerá okolo seba, vstáva a premýšľa.*) Keď sa Jozef prebudil, urobil ako mu prikázal Pánov anjel, a prijal svoju manželku. Ale nepoznal ju, neporušil jej panenstvo ani pred narodením, ani po narodení Božieho Syna. O čom vo svojej viere nepochybujeme.

Jozef (volá smerom vľavo do zákulisia). Mária, vstávaj, čaká nás dlhá cesta. (*Smerom k obecenstvu, pre seba.*) Cesta do Ain Karim je dlhá. Ak chceme z našej Galilei prísť cez Jeruzalem až k Alžbete, budeme na to potrebovať asi štyri dni cestovania.

Mária (vystúpi, pristúpi k Jozefovi, dotkne sa rukou pleca a prekvapene). Jozef, tak predsa prijímaš vôľu Boha i ty?

Jozef (pokorne). Áno. V noci vo sne mal som videnie. Anjel mi oznámil všetko. (*Otočí sa k Márii, milo.*) Mária, ja som ti veril. Som rád, že teraz obaja môžeme sa už tešiť na očakávaného Mesiáša. Teším sa, že Boh splnil slová, ktorými nám slúbil Vykupiteľa.

Mária (radostne). Teším sa Jozef, že aj Alžbete prejavil Boh svoju lásku. Už je v šiestom mesiaci a hovorili o nej, že je neplodná. Je moja príbuzná, nemá nikoho a viem, že

Lubomír Stanček - Narodenie Ježiša Krista

potrebuje pomoc. Veď je v pokročilom veku. Chcem jej pomôcť.

Jozef (chytí za ruky Máriu). Podme Mária. (Odchádzajú spolu vľavo. Tma.)

Evanjelista (osvetlený). Mária sa vydala na cestu z Nazaretu do Zachariášovho mestečka neďaleko Jeruzalema. Ponáhľala sa s veľkou radosťou. (Svetlo.)

Alžbeta (prichádza spolu so Zachariášom z pravého zadného rohu). Stále zvelebujem Boha, Zachariáš, že pohliadol na nás a odstránil našu hanbu, že sme nemali dieťa. Viem, že sa tešíš aj ty, hoci nehovoriš, mlčíš od chvíle čo ti to zjavil anjel vo svätyni. (Pauza. Zachariáš sa usmeje a pohľadá ženu.) Spomenula som si na Máriu, keby som ju mala v týchto chvíľach pri sebe, veľmi by mi pomohla. (Zachariáš pozrie na svoju ženu a ukáže, že je silný chlap - zatatými rukami.)

Evanjelista. Duch Svätý, ktorý toto tajomstvo spôsobil, sa postaral, že nemusela nikomu rozprávať, čo sa s ňou udialo. Všetci to videli, ale o narodení Mesiáša zatiaľ, okrem Márii a Jozefa, nevedel nikto. Až v Alžbetinom dome, Duch Svätý prvej Alžbete to povie, po Máriinom pozdrave.

Jozef (prichádza spolu s Máriou zľava a pristúpia bližšie k Alžbete a Zachariášovi). Nech Boh svojim pokojom, požehnaním naplní tento dom.

Mária. A jeho požehnanie nech napôňa v ňom všetkých! (Ženy si padnú do náručia a pobožkajú, muži si podajú ruky.)

Alžbeta (odstúpi od Márie, skriži si ruky na prsia a zvolá). Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho života. Čím som si to zaslúžila, že matka môjho Pána prichádza ku mne? Lebo len čo zaznel tvoj pozdrav v mojich ušiach, radosťou sa zachvelo dieťa v mojom lone. A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán. (Do zadnej časti potichu prichádzajú všetci účinkujúci.)

Mária (podíde dopredu, oči upriami hore, rozpatými rukami zaspieva). Velebí moja duša Pána (Pokračujú všetci.) a môj duch jasá v Bohu, mojom spasiteľovi, lebo zhliadol na poníženosť svojej služobnice. Hľa, od tejto chvíle blahoslaviť ma budú všetky pokolenia, lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, a sväté je jeho meno a jeho

milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie s tými, čo sa ho boja. Ukázal silu svojho ramena, rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú. Mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených. Hladných nakímil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno. Ujal sa Izraela, svojho služobníka, lebo pamätá na svoje milosrdenstvo, ako slúbil našim otcom, Abrahámovi a jeho potomstvu naveky. (Tma.)

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna. Zhromaždení je ľud - muži, ženy, deti a medzi nimi je Zachariáš i Alžbeta.)

Evanjelist (osvetlený). Máriine slová - Magnifikát, znejú ako ozvena a dozvuk hlbokkej kontemplácie. O nič neprosí, len ďakuje a chváli Božie milosrdenstvo, moc, spravodlivosť, štedrosť a vernosť. Je to prvá velpieseň a najvelebnejší akord chvály Božej, vytryskuje z hŕbky jej vzrušeného srdca, ktoré prekypuje vďačnosťou a láskou. Prorockým duchom preniká i do šera budúcich vekov, predvída, že to čo sa odohralo v nazaretskej izbičke, bude postavené do stredu svetového záujmu, a ona bude do konca sveta predmetom pozornosti a úcty.

Mária zostala pri nej asi tri mesiace a potom sa vrátila domov.

1. žena (radostne k Alžbete). Alžbeta, radujeme sa s tebou, že ti Boh prejavil veľké milosrdenstvo.

2. žena. Veď táto správa o udalostiach vo svätyni je známa v celom Jeruzaleme.

3. žena. Aj ja s mužom sme boli pri tom, keď Zachariáš vošiel do svätyně priniesť kadidlovú obetu.

1. muž. Keď však vyšiel nemohol hovoriť. A vidím, že ešte ani dnes nerozpráva.

4. žena. Alžbeta, je ôsmy deň od narodenia chlapčeka, mali by sme ho dať obrezať, ako to predpisuje zákon Mojžišov zákon.

2. muž. Pravda, tak túžobne očakávaný syn, nemôže sa volať ináč ako po otcovi, Zachariáš.

Alžbeta (otočí sa k ľudu a vážne). Nie, Zachariášom sa nebude volať, ale Ján!

3. muž (prekvapene). Veď v tvojom príbuzenstve sa nik takto nevolá.

Viacerí. Poďme, opýtajme sa Zachariáša, ako on chce volať syna. (Skupinka ide bližšie k Zachariášovi.)

1. muž. Zachariáš, ako chceš volať svojho syna. Pýtali sme sa Alžbety a tá povedala, že Jánom sa bude volať.

4. muž. Hovorili sme jej, že nemáte v príbuzenstve nikoho, kto sa takto volá. (*Zachariáš pýta tabuľku ukazujúc rukami.*)

5. muž (*nahlas*). Prineste tabuľku, chce niečo napísať.

2. muž (*prinesie tabuľku*). Napíš, Zachariáš, meno svojho chlapca.

(*Niektorí sa zbehnú okolo Zachariáša, pozerajú mu cez plece čo napíše, ostatní nedočkavo čakajú a debatujú medzi sebou.*)

Zachariáš (*zvolá*). Áno, Ján sa bude zvoláť!

Všetci (*pozerajú sa prekvapení po sebe a volajú*). Zachariáš hovorí. Hovorí, hovorí. Jazyk sa mu rozviazal, prehovoril.

3. muž. Čo sa to robí, to je znamenie od Boha, Zachariáš hovorí.

4. žena (*zvedavo*). Čím len bude tento chlapec?

3. žena. Ruka Pánova je s ním od jeho počatia. Takéto čosi sa ešte nestalo. (*Otočí sa k všetkým.*) Počuli ste už o niečom takom?

Všetci (*pozerajúc po sebe*). Nie. Nepočuli. Je to zvláštne znamenie. Boh si to tak priál. Bude to zaiste veľký človek, tento Ján.

Zachariáš (*s rozpätými rukami a zdvihnutým zrakom hore*). Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, (*Pokračujú všetci.*) lebo navštívil a vykúpil svoj ľud a vzbudil nám mocného Spasiteľa z rodu Dávida, svojho služobníka, ako odpradávná hovoril ústami svojich svätých prorokov, že nás oslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia. Preukázal milosrdenstvo našim otcom a pamätá na svoju svätú zmluvu, na prísahu, ktorou sa zaviazal našmu otcovi Abrahámovi, že nás vyslobodí z rúk nepriateľov, aby sme mu bez strachu slúžili vo svätosti a spravodlivosti pred jeho tvárou po všetky dni nášho života. A ty, chlapec, budeš sa volať prorokom Najvyššieho: pôjdeš pred tvárou Pána, pripravíš mu cestu a poučíš jeho ľud o spásu, že mu náš Boh z hŕbky svojho milosrdenstva odpustí hriechy. Tak nás Vychádzajúci z výsosti navštívi a zažiarí tým, čo sedia vo tme a v tŕni smrti, a naše kroky upriami na cestu pokoja.

1. muž (*k rodičom*). Poďme do chrámu vykonať obriezku. (*Tma. Ľud ostane, odchádza iba Zachariáš a Alžbeta.*)

Evanjelista (*osvetlený*). Narodenie dieťaťa, najmä

prvorodeného a ešte k tomu tak túžobne očakávaného, spôsobí v rodine i okolí veľkú radosť. Narodenie Jána je zvlášť radostné, pretože všetci cítia, že je to Bohom požehnané dieťa, ktoré zaiste má pred Bohom veľké poslanie. To vedený Duchom Svätým v nádhernom hymne hovorí Zachariáš. Ďakuje Bohu za počaté dielo vykúpenia a svojmu synovi predpovedá úlohu, ktorá ho čaká ako predchodcu Mesiáša. Po všetkých judských horách sa tieto veci rozniesli, keď ich ľudia počuli a rozprávali, cítili zároveň radosť, ale i bázeň. Ľudia toto zázračné dieťa pozorne sledovali. Nevideli na ňom nič hriešneho. Mesiáš a Ján, jeho predchodca, sa ako deti nestretli. Ján odišiel ako mladý muž na púšť, dozrieval v ňom duch najväčšieho proroka. Tieto udalosti sa odohrali v mestečku kňazskej triedy, ktorej bolo úlohou viesť národ k prisľúbenému Mesiášovi. (Svetlo.)

Muži (nahnevane). Prichádzajú vojaci. Pozrite nenávidení Rimania. Čo tu chcú?

1. žena. Prichádzajú vraj s nejakým úradným oznámením. Dokonca sú z Ríma.

2. žena. Ktosi povedal, že cisár je zvedavý, koľko má poddaných.

2. muž. Alebo chcú zvýšiť poplatky. Dost nás už okrádajú.

3. žena (*smutne*). Ach, kedy už príde Mesiáš a zbaví nás týchto nenávidených Rimanov. Ó, Bože, príď medzi svoj ľud. (*Zdvihne zrak hore.*) Zachráň ho.

1. vojak (*prichádza z prava s polu s ostatnými vojakmi, kričí*). Preč s cesty!

2. vojak (*nahlas*). Uvoľnite cestu.

3. vojak (*rázne*). Zhromaždite sa na námestí, chce prehovorit konzul.

2. vojak. Rozkaz z Ríma. Zvláštne nariadenie pre všetkých. (*Ľud ustupuje, robí im cestu, zhromažďujú sa a stichnu.*)

Veliteľ (nahlas). Rozkaz od božského cisára Augusta, cisára všetkých rímskych provincií, všetkým národom, všetkému obyvateľstvu, ktoré spravuje náš cisár Augustus. V tomto roku, to znamená v roku 5199 od stvorenia sveta, 2950 od potopy sveta, 2015 od narodenia Abraháma, 1510 od východu z Egypta, 1032 od pomazania Dávida za kráľa, 194 od prvej Olympiády, od roku 752 od založenia Ríma, v 42 roku panovania Oktaviana Augusta, keď pokoj vládne na celom svete, rozhodol

sa božský cisár dať spočítať všetkých, ktorí patria do jeho ríše. (*Poobzerá sa okolo seba, po ľuďoch a pokračuje ďalej.*) A preto sa nariaduje, aby všetci sa šli dať zapísať, každý do svojho mesta, z ktorého pochádza jeho rod. To sa dáva na vedomie a neuposluchnutie sa trestá. (*Vojaci odchádzajú za krikom, ako predtým prichádzali. Za nimi odchádzajú ostatní - niektorí sú smutní, iní hundrajú, rozprávajú sa medzi sebou.*)

1. muž. Ja musím cestovať do Jeruzalema.

2. žena. Môj rod nie je slávny, ale pochádza z malého mestečka Nazareta.

2. muž (*nahnevane*). To sa povie cestovať, dať sa zapísať. To pre tých, čo nemajú čo robiť.

1. žena (*smutne*). To sa Bohu nebude páčiť.

3. žena. Rozkaz sa ľahko vyhlási, ale cestuje sa veľmi zle.

Jozef (prichádza s Máriou zľava). Mária, aj nás čaká dlhá a ťažká cesta. Boh to však zaiste chce, aby si v tomto stave cestovala. Ach Mária, blíži sa čas príchodu Mesiáša na svet, a my musíme z galilejského Nazareta ísť až do Judey, do Dávidovho mesta, ktoré sa volá Betlehem, lebo pochádzame z Dávidovho domu a rodu.

Mária. Áno, Jozef, blíži sa čas príchodu Mesiáša na svet. Keď si to on Všemohúci praje, musíme i v ťažkostiach plniť jeho vôľu. Musíme sa vybrať čo najskôr. (*Odchádzajú za ostatnými. Tma.*)

Evanjelista (osvetlený). Tolko dôležitých udalostí z biblických i profanných dejín sa uvádzajú k časovému narodeniu Mesiáša. Antická doba nemala jednotné, časové počítanie rokov. Skoro každý rok mal svoj letopočet, počítal si roky od udalostí radostných i smutných, ktoré utkveli v pamäti ľudí. Jednotu do tohto chaosu mal priniesť Mesiáš. Za pevný bod zvolilo sa narodenie Krista. Sčítanie ľudí sa konalo nie často, ale z času na čas si ho dal previesť cisár. Každý izraelita vedel, z ktorého kmeňa pochádza. Toto sčítanie sa konalo v dobe pokoja a mieru. Bola to akási predtucha veľkých udalostí. Všetko musí slúžiť plánom Božej prozreteľnosti, ktorá neomylnne riadi a vedie svet k cieľu a koncu. Cisár, zosobnená a zteľstnená rímska moc a sila,

ten pozemský boh, je tiež len nástroj v rukách Boha. Aj mocní tohto sveta vedome, alebo nevedome slúžia k naplneniu odvekých plánov. Cisár Augustus spôsobil, že Mesiáš sa narodil tam, kde sa podľa dávnych prorokov mal narodiť. Každé židovské dieťa vedelo, že Mesiáš sa narodí v Betleheme. Toto vedeli Mária i Jozef. Nevedeli však, akým spôsobom sa Micheášovo proroctvo musí naplniť.

(Svetlo. Z pravej a ľavej strany javiska prichádzajú dvaja králi so svojim sprievodom - vojaci, ženy s darmi. Tretí kráľ so svojim sprievodom prichádza uličkou medzi obecnstvom. Králi sa stretnú v predu javiska, niektoré ženy-slúžky si počas rozhovoru kráľov posadajú.)

1. kráľ. Môj sprievod sa uberá za hviezdou, ktorú sme videli v mojej ríši, ktorá sa volá Perzia. Moji učenci ma upozornili na staré židovské slová knihy, kde sa hovorí, že hviezda na nebi znamená narodenie nového kráľa.

2. kráľ. Aj ja som si pri pohľade na hviezdu spomenul židovského proroka Balaama, ktorý hovorí o hviezde z Jakubovho národa.

3. kráľ. Hviezda, ktorá ma pozvala na cestu svojim leskom vynikala nad všetky nebeské telesá. Aj ja som čítal Balaamovo proroctvo. Čosi mi v mojom vnútri hovorilo, aby som sa vydal na cestu za touto hviezdou.

1. kráľ. Keď som opustil svoju vlasť, hviezda sa stratila. Jasne však ukázala, že sa máme pobrať smerom k Júdsku. Túto cestu poznajú moji kupci.

2. kráľ. Mal som aj pochybnosti, ale akási vnútorná sila, ktorú neviem presne popísať odstránila moje pochybnosti. Začal som znova čítať staré spisy Židov, kde som našiel miesto o narodení veľkého kráľa.

3. kráľ. Moji mudrci, učenci, radcovia súhlasili, aby som sa vydal na cestu za hviezdou, tak sa patrí privítať nového kráľa, o ktorom sa píše toľko rokov v predstihu a ktorého narodenie sprevádza tento veľký úkaz nebies.

1. kráľ. Radil som sa, čo priniesť ako dar novonarodenému kráľovi. *(Ukáže rukou na svoj dar, žena s darom vstane, priblíži sa bližšie k ním, ukloní sa. Králi sa s uznaním pozrú na dar.)* Súhlas padol na zlato. Zlato je vzácny kov, kto ho má, má moc a slávu. *(Žena s darom odíde.)*

2. kráľ (podobne ako pri prvom dare). Ja nesiem so sebou kadidlo. Moji kňazi ho používajú pri bohoslužobných úkonoch.

3. kráľ (podobne ako pri prvom dare). V mojej ríši sú vzácne kry, z ktorých moji alchymisti spracovávaním spravlia vzácnu masť, zvanú myrha. Vyniká vôňou. Moje šaty si ňou napúšťam (Dá ovoňat' svoj plášť.), ba aj vínu dáva korenistú chuť. Touto masťou sa v mojej ríši natierajú aj telá mŕtvych.

1. kráľ. V spomínaných knihách, ako vidím, ktoré sme čítali všetci, pretože sme sa vydali pod ich vplyvom za tou istou hviezdou, sa píše ďalej: Nesmieš sa postaviť predomňa bez daru.

2. kráľ. Vidím však, že aj iné dary máte so sebou, aj ja okrem kadidla nesiem ešte iné poklady.

3. kráľ. Už sme si odpočinuli, my, i náš sprievod. Vykročme na cestu, ktorú nám hviezda ukázala. Nech sa čím skôr pokloníme a medzi sebou privítame novonarodeného kráľa. (Postupne všetci odchádzajú z pravo, kráľi a potom ich sprievody. Tma.)

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna - Herodesov palác. V strede je trón, Herodes sedí na tróne, vedľa sú slúžky a ovievajú kráľa. Vpredu sediace ženy-tanečnice, hrajú sa so svojimi šatkami a občas sa zasmejú. Pri tróne stojí i stráž-vojaci.)

Evanjelista (osvetlený). Podobnými darmi poctila Šalamúna i kráľovna zo Sáby. On však jej dal oveľa viac, než ona jemu priniesla. Podobne i pre týchto pútnikov pravý Šalamún - Spasiteľ sveta mal pripravené dary. V Jeruzaleme vládne Herodes, ktorý je prekvapený týmto sprievodom.

Vojak (prichádza zľava, ukloní sa). Prichádzajú kráľi. (Privedie kráľov zľava.)

1. kráľ. Dovoľ predstaviť sa, vládár tejto zeme. (Urobí krok dva dopredu, ukloní sa.) Som Gašpar a títo dvaja sú (Podídu dopredu a uklonia sa.) Melicher a Baltazár. Naše krajiny sú vzdialené. Vydali sme sa na cestu, nevediac jeden o druhom, na znamenie hviezdy. Vyčítali sme vo vašich knihách, že táto hviezda bude znamením narodenia nového kráľa, preto sme sa mu prišli pokloniť. Povedz nám, kde je ten novonarodený židovský kráľ?

Herodes (prekvapený, po chvíli). Ste moji vzácni hostia, vy i vaše sprievody. Usadte sa, zasite ste cestou vyhladli, ste

unavení. Načo také náhlenie a spech. (*Obráti sa k stráži.*) Stráž, odprevadzte našich hostí, nech sa občerstvia a posilnia po ceste. (*Stráž a králi odídu. Tma.*)

(*Počas reči evanjelistu prídu na scénu kňazi.*)

Evanjelista (osvetlený). Nikto nič nevedel o novonarodenom židovskom kráľovi, ani pri prechode kráľov cez Jordán, ani pri branách hlavného mesta. Všade len prekvapené pohľady tých, ktorých sa na kráľa vypytovali. A pritom si traja králi nevedomili, že sa ocitli v levovej jame. Herodes bol Imudejec z kmeňa Ezauovho, ale len s priazňou Rimanov sa dostal na Dávidov trón. Aby si ho udržal, dal vyvraždiť celú dynastiu Hasmoneovcov (Makabejcov). Keď sa ho mudrci pýtali na novonarodeného kráľa, Herodes sa naľakal a celý Jeruzalem s ním. Tyran vidí svoje životné dielo ohrozené. Zaujímavé, že jeho donášači mu to neoznámili. Zvolal, preto veľkňazov a znalcov zákona, a pýtal sa ich.

Herodes (behá, kričí, rozhadzuje rukami). Novonarodený kráľ! Kde?! Kedy?! Načo vás platím? Načo vás mám? Nikto z vás mi o tom nič nepovedal, alebo sa nič neviete? Čo mlčíte?!

1. *kňaz (necháľavo).* O novonarodenom kráľovi? Neviem, že sa narodil. V knihe Micheáša sa však píše: A ty, Betlehem, v judejskej krajine, nijako nie si najmenší medzi poprednými mestami Judey, lebo z teba vyjde vojvoda, ktorý bude spravovať môj ľud, Izrael.

Herodes (zlostne). A to mi hovoríš až teraz? To sa dozvedám, až teraz, keď v mojom paláci sú už tí, čo o tom vedia dlhú dobu. (*Kričí.*) Všetkých vás dám potrestať. (*Podíde dopredu, pozerá do diaľky, pre seba.*) Betlehem, Betlehem! Ja viem, čo spravím s tebou, Betlehem. Zapamätajú si ma naveky. (*Nahlas.*) Novonarodený kráľ?! Ja som tu kráľom! A nikomu, nikomu, neuvolním trón, ani vlastnému synovi nie. (*Otočí sa k stráži.*) Privedte sem tých cudzincov.

Vojak. Rozkaz! (*Odchádza. Herodes pokračuje ďalej*)

Herodes (k kňazom). Tak, vy sa ma bojíte, preto ste mi to nepovedali. Bojíte sa ma, ale budete sa ma báť ešte viac. (*Pravú ruku si dá na hrud', nahlas.*) Ja som tu kráľ! A ja spravím poriadok aj s novonarodeným kráľom. (*Zamyslí sa.*) Viem, čo poviem mudrcom.

Vojak (prichádza zľava spolu s kráľmi, ukloní sa).

Prichádzajú králi!

Herodes (milo, pretvaruje sa). Prepáčte, že som vás zdržal. Zaiste ste si už odpočinuli. Áno, pýtali ste sa na novonarodeného kráľa. Nepoteším vás, neviem kde, ale pravdepodobne v Betleheme. To viete mal som veľa vladárskych povinnosti a nezaregistroval som to sám, (ukáže rukou, nahnevane.) a títo moji poradci nestoja za nič, dám ich potrestať, tí vaši sú lepší. Idte však ďalej a dopytujte sa na dieťa, a keď ho nájdete, prídte mi to, prosím, oznámiť na spiatočnej ceste, aj ja potom sám pôjdem, aby som sa mu poklonil. (Otočí sa k strážii.) Stráž, odprevadzte hostí!

Vojaci (nahlas). Rozkaz! (Odchádzajú. Tma.)

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna - Na ľavo v popredí je malá maštaľ.)

Evanjelista (osvetlený). A tak na rozkaz Augusta bude Mesiáš, ako dieťa položené do jasiel. Mária však z vnútorného vnutnutia poznala, že nadišla jej hodina. V Betleheme nemali príbuzných. Jozef hľadal nocľah, ale i miestnosti, kde by mohla byť Mária sama, všetko bolo plné. Prešiel celé mesto, ale i v posledných dverách dostal odpoveď: Nemáme. Vyznal sa v kraji, vedel, že za mestom je jaskyňa, ktorá pastierom, ale i počestným, v prípade potreby a núdze, stane sa prístreším. Smutný sa vrátil k Márii a hovorí. (Svetlo slabšie - noc.)

Jozef (prichádza s Máriou zprava). Mária, prešiel som celé mesto, nenašiel som miestnosť pre teba. Viem, že potrebujete si odpočinuť. Cesta z Nazareta sem do Betlehema nám trvala tri dni a ešte v tvojom stave. Viem, však o mieste, kde si môžete odpočinuť, je to neďaleko, ale je to jaskyňa, v ktorej často nocujú pastieri s ovečkami.

Mária (milo k Jozefovi). Netráp sa, Jozef. Najvyšší vidí tvoju snahu. Boh to chce, aby sme túto noc strávili v maštali. Poďme, Jozef, ponáhlajme sa, zvečerieva sa. (Jozef a Mária pomaly kráčajú.)

Jozef. Myslím na slová proroka Mária, ktorý hovorí: A ty, Betlehem, v krajine judejskej, nijako nie si najmenší medzi poprednými mestami Judey, lebo z teba vyjde vojvoda, ktorý bude spravovať môj ľud, Izrael.

Mária. Poznám tieto slová i ja, ešte ako dievča som ich počula, keď som bola v škole pri jeruzalemskom chráme.

Jozef (ukáže na malú maštaľ pred sebou). A sme na mieste.

Tu v tejto maštali nájdeme odpočinok pre túto noc. Už je noc. (Mária vchádza do maštali a sadne si. Jozef si ľahne pred maštal.) Nech nás ochraňuje Všemohúci. Ďakujem Bohu za dnešný deň. (Tma.)

Evanjelista. Toto všetko sa stalo tak, ako od večnosti chcel Boh. Keď ticho naplnilo okolie a noc vo svojom behu prišla na pol cesty, Všemohúce Slovo zostúpilo na zem. Narodenie Pána Ježiša je tu. Mimoriadnym spôsobom bol počatý a tak mimoriadnym spôsobom sa narodil, že nenarušil jej panenstvo. Prešiel jej telom ako slnečný lúč sklom. V hlbokom stave modlitby klačí (Obrovské svetlo, najlepší halogén za jasliami.) a naraz pred sebou na jej šatách leží dieťa. Porodila ho bez bolesti, bez slabosti a bez všetkého toho, čo doprevádza príchod každého ľudského syna na tento svet. (Mária povije dieťa a berie do náručia. Po chvíli sa zobudí Jozef, prichádza do maštali, padá na kolena a pozerá raz na dieťa a raz na Máriu. Po chvíli vstáva, obzerá sa a hľadá jasle, aby dieťa uložil. Zo zákulisia donesie jasle so senom. Do nich vkladá dieťa a Mária mu pomáha. Počas toho vianočná hudba-prelúdium. Po dobrej chvíli evanjelista, hudba pokračuje.)

Mária zavinula dieťa a položila do jasiel, ktoré slúžili na miesto pre pokrm pre zvierata tu v noci odpočívajúce. Mária a Jozef sú prví, ktorí novonarodenému Spasiteľovi vzdávajú úctu, aby po nich ďalší až do konca sveta padali na kolena a s radostným srdcom, slobodne uznávali toto dieťa za Boha, Pána celého sveta, očakávaného Mesiáša, Vykupiteľa a Spasiteľa sveta. Mesiáš sa narodil v maštali, čím chcel od prvého kontaktu s ľuďmi, keď sa im stal podobný vo všetko okrem hriechu, teda v ľudskom tele, chcel povedať, že prináša svoje duchovné poklady a svoje šťastie rovnako do palácov ako i do chudobných domov.

(Svetlo zhasne. Počas reči sa mení scéna - v pravej časti je oheň okolo sú pastieri, ich ženy a deti, spia. Niektorí s pastierov strážia. Mária a Jozef sú na ľava, nie sú osvetlení.)

V tom istom kraji boli pastieri, ktorí v noci bdeli a strážili svoje stádo. (Začne horieť oheň, reflektor osvetľuje pastierov - je noc.) Život pastiersky viedli

patriarchovia, ktorým bol Mesiáš prisľúbený. Stáda pasievali i Dávid, jeden z rodokmeňu Mesiáša. Záplava svetla ich ohromila. Zobudili sa i tí, čo spali a všetci pozerali, čo sa dialo. Anjel Pána zastal pri nich a jas Boží ich ožiaril. Ten jas, o ktorom Písmo často hovorí. Pastieri boli vo vytržení a báli sa veľkou bážňou.

Anjel (prichádza po pódiu z predu. Všetci spievajú-Glória, potom). Nebojte sa! (Pastieri sa strhnú, budia ostatných, sú ohromení, všetci sa pozerajú na anjela.) Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom. Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete dieťaťko zavinuté do plienok a uložené v jasliach. (Odchádza.)

Evanjelista. A hneď sa k anjelovi pripojilo množstvo nebeských zástupov, zvelebovali Boha. Táto výzva bola účinná. Uspokojili sa a s porozumením si vypočuli slová nebeského posla. Chválospev, ktorý spievali anjeli bol krátky, ale obsažný. Keď anjeli odišli a spev utíchol, pastieri sa spamätali a vydali sa na cestu do Betlehema.

1. pastier. Bratia, poďme a pozrieme si, o čom nám bolo povedané.

2. pastier. Jeden alebo dvaja) ostanú pri stáde, ostatní môžeme ísť.

1. žena. Nesmieme ísť s prázdnyimi rukami. Nepatrí sa to, hoci sme len chudobní pastieri.

2. žena. Nie sme až takí, chudobní. Každý môže niečim obdarovať dieťa, o ktorom nám anjeli hovorili.

3. žena. Máte pravdu. Veď také čosi sme nezažili, ba ani naši predkovia nám nerozprávali o niečom takom.

3. pastier. Počul som, že Boh v minulosti posielal svojich anjelov, aby oznámili ľuďom niečo mimoriadne. Tobiáš dostal sprievodcu na cesty od Boha. Čím sme si však my zaslúžili tú česť, že nám jednoduchým poslal Boh takých vznešených hostí.

4. pastier (vážne.) Dost' už bolo rečí. Ženy, zoberte dary a poďme. Nesmieme odkladať s takým pozvaním, aké sa nám dostalo.

(Svetlo v jasliach. Pastieri berú dary a idú smerom k jasliam.)

Lubomír Stanček - Narodenie Ježiša Krista

Evanjelista. Ponáhľali sa a našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jasliach. Keď ich videli, vyrozprávali, čo im bolo povedané o tomto dieťati. Všetci sa tomu divili. Ale Mária si zachovala všetky tieto slová vo svojom srdci a premýšľala o nich. (*Pastieri prídu k jasliam, sú nadšení, poklonia sa a dávajú dary. Počas kladenia darov sa spievajú vianočné pesničky, alebo hraje vianočná hudba.*) Pastieri sa potom vrátili a oslavovali a chválili Boha za všetko, čo počuli a videli, ako im bolo povedané. (*Tma.*)

(*Počas reči evanjelistu sa mení scéna - chrám-obetovanie Pána. Lud, v popredí stojí Simeon.*)

Evanjelista (osvetlený.) Keď uplynuli podľa Mojžišovho zákona dni očisťovania, priniesli Ježiša do Jeruzalema, aby ho predstavili Pánovi, ako je napísané v Pánovom zákone: Všetko mužského rodu, čo otvára lono matky, bude zasvätené Pánovi, a aby obetovali, ako káže Pánov zákon, pár hrdličiek alebo dva holúbky. V Jeruzaleme žil vtedy muž, menom Simeon, človek spravodlivý a nábožný, ktorý očakával potechu Izraela, a Duch Svätý bol na ňom. Jemu Duch Svätý vyjavil, že neumrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša. Z vnuknutia Ducha Svätého prišiel do chrámu. (*Svetlo. Zľava prichádzajú Jozef a Mária s dieťaťom v náruči k Simeon.*)

A keď rodičia prinášali Ježiša, aby splnili, čo o ňom predpisoval zákon, vzal ho aj on do svojho náručia a velebil Boha slovami:

Simeon (vezme Ježiša do náručia a dvihne do výšky). Teraz prepustiš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova, lebo moje oči uvideli tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov: svetlo na osvietenie pohanov a slávu Izraela, tvojho ludu.

Evanjelista. Jeho otec a matka divili sa tomu, čo sa o ňom hovorilo. Simeon ich požehnal a Márii, jeho matke, povedal:

Simeon. On je ustanovený na pád a na povstanie pre mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať, a tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc. (*Simeon pomaly kladie dieťa do náručia matky.*)

Evanjelista. Žila vtedy aj prorokyňa Anna, Fanuelova dcéra, z Aserovho kmeňa. Bola už vo vysokom veku. Od svojho

Lubomír Stanček - Narodenie Ježiša Krista

panenstva žila so svojim mužom sedem rokov, potom ako vdova do osemdesiateho štvrtého roku.

Anna (prichádza zo zadu k Márii a berie do náručia dieťa, pomaly). Som stará, z chrámu neodchádzam, vo dne v noci slúžim Bohu pôstom a modlitbami. Pane, ty si ma dnes priviedol sem, aby som videla očakávaného Mesiáša. (Zdvihne dieťa a zrak do výšky.) Zvelebujem ťa, Bože. (Dáva dieťa Márii a odchádza preč. Tma.)

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna - Betlehem, Mária, Jozef a Ježiš v jasliach.)

Evanjelista (osvetlený). Po prorockých slovách zbožného starca a svätej vdovy sa v ich srdciach rozohrialo zvláštne teplo. Mudrcom sa ukázala hviezda hneď pri narodení dieťaťa, ale oni dorazili do Betlehema z ďalekého Vychodu až v druhom roku. Hviezda sa im potom stratila. Uvideli ju, keď opustili Herodesov palác a hviezda ich priviedla až sem. (Slabšie svetlo.)

1. kráľ (prichádza s ostatnými kráľmi a sprievodmi zprava.) Zdá sa, že sa hviezda zastavila. Podľa toho mali by sme byť na konci svojej cesty. (Králi spozorujú maštal, pozrú sa jeden po druhom, sú prekvapení.)

2. kráľ (neisto). Pred nami je jaskyňa, maštal, nie je možné, aby nový kráľ prišiel na svet v takomto prostredí.

3. kráľ. Od začiatku sa mi všetko zdalo zvláštne, nepochopiteľné. Keď mám pravdu povedať, ani sa nečudujem, že by mohol nový kráľ sa narodiť v takomto prostredí.

1. kráľ (rozhodne). Vstúpme dnu.

(Králi približia sa k maštali, po jednom sa klaňajú spolu so svojim sprievodom a kladú dary k nohám Ježiša. Počas kladenia sa môže spievať alebo môže hrať vianočná melódia. Po kladení darov kráľi i sprievod zostáva na scéne. Tma.)

Evanjelista (osvetlený). Potom otvorili svoje pokladnice a dali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Mudrci neprespali v Betleheme pod svojimi stanmi, ani jednu noc. Dostali v noci totiž znamenie.

Anjel (prichádza zprava. Osvetlení iba kráľi a anjel.) Kráľi (prebudia sa a pomaly sa postavajú), počujte oznam od toho, ktorého hviezdu ste nasledovali až na toto miesto.

Nevracajte sa späť cestou, ktorou ste prišli. Inou cestou sa vrátite, ukážem vám cestu. Lebo Herodes chce zabiť dieťa. *(Anjel rukou ukáže cestu, králi a sprievod pomaly odchádzajú. Keď odídu anjel sa otočí k Márii a Jozefovi, sú osvetlení.)* Jozef, syn Dávidov, staň, vezmi dieťa i jeho matku, ujdí do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil. *(Jozef a Mária s dieťaťom prídu k anjelovi, on im ukáže cestu a odchádzajú, anjel odíde za nimi. Tma.)*

(Počas reči evanjelistu sa mení scéna - Herodesov palác.)

Evanjelista (osvetlený). Jozef a Mária stali, vzali dieťa a za noci ako im prikázal anjel odišli do Egypta. Tam zostali až do Herodesovej smrti, aby sa splnilo, čo povedal Pán ústami proroka: Z Egypta som povolal svojho syna. Keď Herodes zbadal, že ho mudrci oklamali, veľmi sa rozhneval.

Herodes (kričí, vyhráža sa, behá hore-dole). Za moju dobrotu, za moju dobrotu. Ja som ich prijal pod svoju strechu, tu si odpočinuli a oni nepokladali za povinnosť mi prísť oznámiť miesto narodenia tohto bastarda. *(Pristúpi ku kňazom a z hnevom.)* A vy, pravdaže, vám to je jedno. Nie, ale mňa nezosadíte z trónu. Herodes bude i naďalej kráľom, aj keď ma mudrci oklamali, a vy sa ma bojíte. *(Zamyslí sa.)* Viem, čo spomínali okolo tej hviezdy. Asi dva roky, áno, do dvoch rokov môže mať, podľa ich slov, toto decko, ten ich novonarodený kráľ. *(Hlasnejšie.)* Dva roky. *(Zakričí.)* Vojaci!

Vojaci. Rozkaz!

Herodes. Aspoň vaše služby ma nesklamali. Na vás sa môžem vždy spoľahnúť. Vy ste, moji verní. Dávam vám rozkaz. Tento rozkaz ma preslávi a zapamätajú si ma nielen moji v Palestíne, ale bude sa o mne hovoriť na celom svete.

Vojaci. Hovor náš kráľ. Čakáme na tvoj rozkaz.

Herodes (podíde dopredu, do obecenstva). Rozkaz znie: Povraždiť v Betleheme a na jeho okolí všetkých chlapcov od dvoch rokov nadol, podľa času, ktorý som sa dozvedel od mudrcov.

Kňazi (skočia do reči, zhrození). Nie! Nie! Nie!

Vojaci. Rozkaz vykonáme!

Herodes (ukáže rukou na vojakov). Hľa, tu sa ukazuje vernosť ku kráľovi. Po čase však počujem, že sa mi niekto opovážil povedať nie! Ale toto - nie - si zapamätám. To však, až potom. Snáď to preto, že som dal zabiť manželku, matku a svojich synov?

1. vojak. Kedy prevedieme rozkaz!

Herodes. Hneď! A čo s najväčšou okázalosťou. Každého chlapca do dvoch rokov.

Vojaci. Rozkaz! (Vojaci pohrávajúci sa so svojimi mečmi, so smiechom odchádzajú, po nich kňazi so sklonenými hlavami, Herodes stojí v strede so založenými rukami, hrdo. Tma.)

Evanjelista (osvetlený). Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš: V Ráme bolo počuť hlas, nárek a veľké kvílenie: Ráchel oplakáva svoje deti a odmieta útechu, lebo ich niet. Po Herodesovej smrti sa Pánov anjel zjavil vo sne Jozefovi v Egypte a povedal mu.

Anjel (v tme). Jozef, syn Dávidov, vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli.

Evanjelista (osvetlený). On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny. Ale keď sa do počul, že v Judey kraluje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ísť. Varovaný vo sne, odobral sa do galilejského kraja. Keď ta prišiel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaret, aby sa splnilo, čo predpovedali proroci: Budú ho volať Nazaretský. A keď sa vrátili do Galiley, do svojho mesta Nazaret, chlapec rástol a mocnel, plný múdrosti a Božia milosť bola na ňom.